

Förslag till Nationell strategi för skolans digitalisering

FRAMTAGET I SAMRÅD MED NATIONELLT FORUM
FÖR SKOLANS DIGITALISERING, 2014

Innehåll

Nuläge.....	2
Vision 2020.....	4
Elevernas lärande.....	4
Professionens praktik och kompetens.....	4
Infrastruktur och resurser.....	5
Ledning och styrning.....	6
Begrepp och definitioner.....	7
Nationellt forum för skolans digitalisering.....	8

2014-11-21

Nuläge

Den digitala utvecklingen förändrar samhället och ställer människor inför fantastiska möjligheter och stora utmaningar. Bara ett klick bort finns oändliga mängder med information, upplevelser och nya kontakter att knyta. Vanor och branscher förändras. Vi läser nyheter, handlar och går till psykologen online. Dagens och morgondagens samhälle förutsätter digitalt kompetenta medborgare.

Den svenska skolan står inför stora utmaningar. Alla elever når inte skolans mål och skillnaderna är många gånger stora både inom och mellan skolor. På flera områden saknas behöriga och legitimerade lärare som möter barn och elevers behov. Samtidigt skapar urbanisering och andra demografiska förändringar ständigt nya förutsättningar som skolans organisation och verksamhet behöver anpassas till.

Digitaliseringen öppnar nya möjligheter i förskola och skola. Avstånden i tid och rum minskar och källorna till information och kunskap blir oändliga. Med det följer möjligheter till ökad variation, samarbete och individanpassning. För till exempel elever med ett annat modersmål än svenska eller elever med en funktionsnedsättning kan modern teknik höja kvaliteten på lärandet. Barn och elever kan hitta nya möjligheter att uttrycka sig, utforska och uppfatta världen. De blir i högre grad medskapare av sitt eget lärande och kan utveckla kompetenser som rustar dem för framtiden.

Med digitaliseringen förändras rollen som lärare. Innovativa lärare utvecklar nya arbetssätt och digitala lärresurser. Nya kommunikationsvägar underlättar kommunikationen med elever och föräldrar och möjligheterna till samarbete och erfarenhetsutbyte med andra lärare ökar. Samtidigt ställs etiska och juridiska frågor på sin spets när sociala medier och digitala lärresurser blir en del av lärprocessen.

Skolans digitalisering kräver ett strategiskt ledarskap som ger lärare förutsättningar att utveckla undervisningen och där man tar ansvar för allt från infrastruktur och organisationsutveckling till lärresurser. Förändringsarbete tar tid. En digitaliserad skola aktualiserar också frågor om hur och vad som betraktas och mäts när det gäller elevernas förmågor.

Jämfört med andra länder har svenska skolor mycket god tillgång till teknik, så som datorer, lärplattor och projektorer, men den är ojämnt fördelad. Internettillgången har

förbättrats under de senaste åren, men det finns fortfarande skolor och förskolor som saknar fiberinfrastruktur såsom bredband och fungerande trådlösa nätverk.

Trots att tillgång på teknik är hög i svenska skolor är användningen förhållandevis låg. Svenska pedagoger använder digitala hjälpmedel i lärandet i lägre utsträckning än kollegorna i andra nordiska länder. Datorerna användas främst till att skriva och för att söka information på enklare sätt. De mer avancerade möjligheter som tekniken medger används mycket begränsat. Skolor där alla elever har en egen dator, uttrycker att undervisningsmaterial för nya lärformer är underutvecklade. När det gäller kompetensutvecklingsinsatser för att stärka personalens digitala kompetens placerar sig Sverige på en genomsnittlig nivå i Europa. Både lokala och nationella kompetensutvecklingsinsatser av skolans personal har genomförts.

Det faktum att Sverige är ett av de länder som satsat mest på teknik i skolan, men endast placerar sig genomsnittligt vad gäller användning och insatser för att stärka lärarnas kompetens, pekar på behov av ett mer strategiskt ledarskap av skolans digitalisering. Denna strategi syftar till att bidra till det.

CENTRALA OMRÅDEN ATT FOKUSERA PÅ ÄR:

- Elevernas lärande och användning
- Professionens praktik och kompetens
- Infrastruktur och resurser
- Skolans ledarskap och styrning

Vision 2020

Den svenska skolan är bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

- I skolan nyttjas den potential som internet och modern teknik erbjuder för att utveckla ett breddat och fördjupat lärande.

Elevernas lärande

Förväntade lägen:

- Digitala verktyg och lärresurser är en naturlig del i elevers lärande och bidrar till att de når sin fulla potential på ett individanpassat och effektivt sätt.
- Alla elever utvecklar digital kompetens i skolan.
- Digitala nationella prov och andra digitala stöd används för utvärdering och bedömning av elevernas kunskaper och förmågor.

Förslag på initiativ:

- Stimulera till innovation och utveckling av kvalitetssäkrade digitala lärresurser.
- Främja forskning och utveckling för att öka kunskapen om effekterna av skolans digitalisering. Sådant forskning bör utföras av eller i samverkan med yrkesverksamma lärare och skolledare.
- Intensifiera arbetet med att ta fram digitala bedömningsstöd och nationella prov.

Professionens praktik och kompetens

Förväntade lägen:

- Formerna för lärande utvecklas kontinuerligt bland annat genom de nya möjligheter till innovation och kollegialt lärande som digitaliseringen innebär.
- Lärarna har god kompetens att hantera olika tekniska verktyg, digitala lärresurser och metoder.
- Digitala resurser underlättar lärarnas arbete.

Förslag på initiativ:

- Insatser som stärker lärarnas kompetens att undervisa i en digitaliserad skola. Exempel på sådana insatser är utbildning och spridning av goda exempel och forskningsresultat.
- Insatser som stimulerar till pedagogisk innovation och kollegialt lärande.
- Kontinuerligt se över den digitala kompetensen vid lärarutbildningarna och vid behov uppdatera beskrivningarna av digital kompetens i högskoleförordningens lärarexamina.

Infrastruktur och resurser

Förväntade lägen:

- Alla elever och lärare i skolan har god tillgång till digitala verktyg som möter individernas unika behov.
- Alla lärmiljöer har tillgång till god digital infrastruktur.
- Skolornas digitala system och lärresurser är lättillgängliga och användarvänliga. Information från ett system eller en digital resurs kan med enkelhet användas eller återvinnas i ett annat.
- Det finns kvalitetsgranskade och sökbara webbaserade, öppna och fria lärresurser, som komplement till den utbildning som huvdmännen ska erbjuda. Det kan bland annat vara material från public service, mediacentraler, folk- och skolbibliotek.

Förslag på initiativ:

- Främjande av en jämlik tillgång till god extern och intern digital infrastruktur och digitala lärresurser i alla skolor.
- Stimulera och bidra till en utveckling av standarder, elektroniska legitimationer och federationer som bidrar till lättillgänglighet och interoperabilitet mellan system och resurser.
- Stärk skolhuvudmännens beställarkompetens när det gäller digitala system, verktyg och lärresurser, bland annat genom utbildning och stödmaterial.
- Stimulera utveckling av sökverktyg för kvalitetssäkrade, webbaserade och fria öppna digitala lärresurser.

Ledning och styrning

Förväntade lägen:

- Skolans huvudmän och ledning har en god bild av nuläget när det gäller skolans digitalisering. De leder utvecklingen och fattar strategiska beslut som stimulerar innovation och underlättar för skolan att dra full nytta digitaliseringens möjligheter.
- Skolans huvudmän och ledning följer utvecklingen och utvecklar kontinuerligt sitt eget lärande i en digital kontext.

Förslag på initiativ:

- Regelbundna lokala och nationella analyser när det gäller skolans digitalisering.
- Insatser som stärker kompetensen om skolans digitalisering hos skolans olika nivåer av ledning.

Begrepp och definitioner

Digital kompetens	Med digital kompetens avses förmåga att tillägna sig och behandla digital information, producera och bearbeta digital information, kommunicera genom digitala medier samt digitalt omdöme, med vikt vid färdigheter i etisk reflektion.
Elever	När begreppet elever används i strategin omfattas även barn i förskolan.
Lärare	När begreppet lärare används i strategin omfattas även förskollärare och fritidspedagoger.
Digital lärresurs	Med digital lärresurs avses digitalt material som kan vara ett stöd i läroprocessen. En digital lärresurs ska kunna användas av många, gärna vara möjlig att bearbeta och förändra samt kunna återanvändas. Den kan vara allt från en bild, en film, ett ljud eller en animation, till en mer komplext sammansatt resurs, exempelvis en webbplats, en kurs eller en applikation.
Skola	När begreppet skola används i strategin omfattas även förskola, förskoleklass och fritidshem.
Digital infrastruktur	Digital infrastruktur omfattar både hård infrastruktur så som bredband, fiber, lagring och mjuk infrastruktur så som mjukvara och datasystem som är delar av en den hårda infrastrukturen, programvaror, funktioner och databaser.

Nationellt forum för skolans digitalisering

Nationellt forum för skolans digitalisering arbetar för att underlätta skolans digitalisering. Forumet har tillkommit enligt en överenskommelse mellan SKL och regering för att främja digitalisering och digital samverkan. Det här förslaget till Nationell strategi för skolans digitalisering har tagits fram i nära samråd med forumet.

I forumet är följande organisationer representerade.

Digisam

Friskolornas riksförbund

Föreningen Sveriges skolchefer

Idéburna skolors riksförbund

IT&Telekomföretagen

Läraryrket

Lärarnas riksförbund

Skolverket

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Statens medieråd

Sveriges elevråd SWEA

Sveriges elevkårer

Sveriges Kommuner och Landsting SKL

Sveriges Skolledarförbund

UR

VINNOVA

Örebro Universitet